

Øen rundt

Besparelse til Nationalpark Vadehavet

VADEHAVET – Når regeringen med sit forslag til finansloven for 2025 lægger op til at fjerne statslig administration svarende til 1000 årsværk, bliver de danske nationalparker ramt hårdt.

Danmarks Nationalparker er som statslige fonde regnet med i finansministeriets store regneark og skal ifølge finanslovsforslaget samlet bidrage med i alt 10 årsværk omregnet til 10 millioner kroner.

Det udgør mere end 20 procent af den nuværende bevilling, og vil derfor svare til at fjerne en af de fem nationalparker fra Danmarkskortet.

Nationalparkerne skal således bidrage med meget mere end andre statslige enheder, hvilket har ført til følgende kommentarer fra formændene for bestyrelserne for landets fem nationalparker, herunder Flemming Just, der er bestyrelsesformand for Nationalpark Vadehavet:

“Danmarks Nationalparker har vist, at der på tværs af aktører og generationer kan skabes konkrete resultater og nye fortællinger om egne i landet, der tidligere blev opfattet som udkant.”

“Nationalparkerne har været med til at bidrage til den lokale udvikling blandt andet ved at den lokale natur og kulturarv er blevet gjort synlig. Nationalparkerne har også skabt fælles lokale platforme blandt andet for engagerede frivillige, foreninger, virksomheder og kommuner.”

“På meget kort tid skal vi nu bede vores bestyrelser om at effektuere en meget stor besparelse, som ellers kunne bidrage til en bæredygtig udvikling i landdistrikterne, herunder indsatser for mere og rigere natur.”

-jeby

Flora og fauna

På denne tid af året kan man nyde både vild gulerod (*Daucus carota*) i blomst og med de særprægede, meget dekorative frugtstande. Vild gulerod er en nøjsom plante, forsynet med en lang, tynd, sej, hvidlig pælerod, der dufter af gulerod, ligesom når man nulrer plantens blade.

Vild gulerod er stamformen til vores kendte havegulerod, men roden mangler dog blandt andet dennes sødme, faktisk smager roden af vild gulerod ret bittert. Denne bitterhed er et kemisk forsvar mod skadeorganismer. Men nok så væsentligt kan denne lange rod hente vand op fra dybere jordlag, hvilket ikke mindst er vigtigt i tørkeperioder. Desuden er stænglen rig på styrkevæv, så den trods faldende saftspænding i tørre perioder stadig formår at holde sig oprejst og ligeså i kraftigt blæsevejr.

Planten indeholder det polyacetylene stof falcarinol,

som forsvaret planten mod svampeangreb. Vild gulerod præsenterer sig udelukkende med rosetblade det første år, det efterfølgende år blomstrer planten for så at dø, den har altså et toårigt livsforløb.

For at få kræfter til at sætte stængel og blomst fylder planten det første år sin pælerod med blandt andet kulhydrater fra rosetbladernes fotosyntese, dette næringsdepot bruger planten så af det andet år. Pæleroden kan være angrebet af gulerodsfluens larve, fluen har nemlig lagt sine æg i jorden omkring planten, hvorfra larven så er klækket og har invaderet roden.

Lævirkning

De stive hår på stænglen kan være med til at skabe en lævirkning omkring planten og bidrager til at nedsætte fordampningen, ligesom hårene kan tjene som værn mod skadeorganismer. Nogle gange er bladene krøllet sammen og ligner kruspersille, men det



kan skyldes gulerodsblad-løpbladlignende, fjersnit-

loppens sugen af bladene. De store, karakteristiske, delte svøblade under skærmene er med til

Spottesanger – en længe ventet gæst på Fanø

Vadehavets fugle

Tirsdag den 27. august klokken 06.55 ringer telefonen, og i den anden ende er mine gode ven Vagn Lind, der ringmærker fugle på Fanø Fuglestation. “Jeg har en ung Høgesanger, du og Finn Rhode vores træktæller skal se.” Fint vi begav os fra morgentræktællingen ud mod ringmærkningsstedet.

Vagn brillerede med én af de gode og altid lækre - Høgesanger. En 1K fugl. Den blev fremvist med bemærkningen “Finn og Søren; jeg vil godt lige vise jer denne fugl, der driller mig” Op af posen kommer en af de helt store, der dog er mindre end den mere almindelige Gulbug – Spottesanger. Hvis den kan godkendes på billeder og



Vagn får at vide, at Søren siger “Polygotsånger”.

fuglenavne, før vi selv og danske og svenske birdere knækkede koden.

Vagn blev efterfølgende fejret på restaurant Aroma med italienske lækkerier, og på Fanø Fuglestation fortsætter vi tællinger og mærkninger for at afdække fuglernes træk og udvikling for at kunne medvirke til bedre beskyttelse. Følg os på <https://www.facebook.com/groups/224889424358221> og deltag på vores ture, hvor vi viser naturens mangfoldighed.

Tekst og foto:
Søren Brinch



Spottesanger i Vagns sikre hånd.

beskrivelse af SU – Sjældenhedsudvalget er det nummer 8 for Danmark - den 7. Ringmærkede nogensinde i Danmark.

Den første Spottesanger i Danmark blev fundet i Jydelejet på Møn i 1982, hvor den sang fra 11. til 22. juni. Denne viste sig kun frem i Vagns hånd, og blev aldrig siden set eller hørt, trods flere tilrejsendes forsøg.

Det der gav bestemmelsen var, at fuglen har tydeligt

stort og langt “Hippolais-næb” viser hvilken gruppe den tilhører. Den ensfarvede vinge uden lyst er artsdiagnostisk for Spottesanger. Spottesanger er ikke årlig i Danmark, og faktisk er den kun set 7 gange i Danmark, så hvis Vagns fugl godkendes af

Sjældenhedsudvalget, så har vi på Fanø fået ikke blot en ny fugleart på Fanø men også bidraget med en sjældenhed. Bestemmelse var dog ikke uden udfordringer, hvilket Vagns tøven og vores umiddelbare undren tydeligt viste. Faktisk kom vi frem til mindst 6 andre



Ung høgesanger, der startede det hele.